

101 isikut Urvaste kalmistul

*Kõrgemal on minu kodu,
kus see kuu on kumamas,
kõrgemal mu eluase,
kus need tähed säramas.*

Marie Heiberg.

Raamatu ilmumise toetajad:

Liisi Kangro, Kalmer Uiho, Ruth Kõivisto, Avo Kirsbaum, Edna-Helen Verev, Christian Tammoja, Kersti Käis, Üllar Salumets, Merlin Roosileht, Vambola Raudsepp, Vaike Habicht, Finantsaudit OÜ.

Inimene ei kao, kuni teda mäletatakse ja temast räägitakse. Tuntus johtub panusest möödanikus, sellest ka põhjus neid meenutada ja nendest kirjutada. Olulised on isikud, kes võitlesid Eesti riigi sünni eest, kaitsesid oma riiki, aga ka need, kes tagasid eestluse kestuse ja jätkusuutlikkuse, eriti läbi okupatsiooniaastate. Raamatu koostaja:

Vambola Raudsepp (sünd 1941) Hänikes, Sõmerpalu vallas, Võrumaal. *D Sc econ, prof.* Töötanud kaua aega õppejõuna Tartu Ülikoolis. Koduloo- ja genealoogia huviline.

Saateks

Urvaste kalmistule astudes õhkub siit Urvaste kihelkonna ajalugu läbi tuhandete nimede, mis raiutud kivisammastele või ristidele. Kuid siia on maetud ka palju inimesi, kellest pole säilinud midagi. Luud, mis uuele lahkunule hauda kaevates välja tulevad, kõnelevad kellestki, keda teab vaid Jumal.

Olen mõnikord imestunud, kui ruttu võidakse inimene unustada, kuid on ka vastupidiseid hetki, kus hoolitsetakse ja hoitakse mälestust väga pikka aega. Võib olla sõltub see inimese elatud elust või elutööst, ametist, saavutustest. Soovime ikka, et kellegi hauale teerada ei rohtuks. Väga armas on näha jõuludel, hingedepäeval või jaanipäeval põlevaid mälestusküünlaid haudadel, mis annab märku, et keegi teab ja hoolib.

Käesolev raamat on meenutus inimestest, kelle maised ihud puhkavad Urvaste kalmistul. Need on inimesed, kelle kodukoht on olnud Urvaste kihelkond või kelle elusaatus on toonud Urvaste maile. See mälestusraamat meenutab olulisemaid isikuid ning täidab meie südamed tänupalvega nende kõigi eest, kes on maetud Urvaste kalmistule. Tänupalve ka nende inimeste eest, kelle nime selles raamatus ei ole.

Üllar Salumets, EELK Urvaste
koguduse õpetaja.

Eesti riigi loomise ja kaitsmise eest

*Peab lootma, et tulevikus ei tule saavutatud
iseseisvust kaitsta kaevikutes ja soomukites.
Enn Tarvel.*

Johan Müllerson (24.06.1870-10.11.1942).

Arst. Teeninud sõjaväearstina ja hiljem
töötanud põhiliselt Valgas.

Sündinud Jakobi talus, Visela külas, Restu vallas, Tartumaal (tänapäeval asub Visela Võrumaa piires). Lõpetanud Treffneri Gümnaasiumi ja seejärel Tartu Ülikooli arstiteaduskonna (1897). Võttis arstina osa juba Esimeses maailmasõjas. Osales Vabadussõjas, sh soomusrongide diviisi arstina.

Arstina sõjas

Dr. Müller oli juba Esimeses maailmasõjas Vabadussõja alguses oli arst Tallinnas ja seejärel 2. Tartu Sõjaväehospitali ülemarst ja Valga soomusrongide diviisi vanemarst. Omab I liigi II järgu Vabadusristi.

Töötas lühikest aega Valga linnapeana. Talle annetati Valgetähe 3. kl. teenetemärk ja 1. liigi 2. järgu Vabadusrist. Maeti Valga vanale linnakalmistule, kuid hiljem seoses selle kalmistu likvideerimisega maeti ümber Urvaste kalmistule (1965; Maetud: Kvartal 7).

Juhan Vermet (Johannes Vernik) (24.02.1897-05.05.1966).
Kolonelleitnant.

Sündinud Rimmi külas, Vana-Antsla vallas, Võrumaal. Juhan Vermet oli tsaariarmees (1916/17), osales Vabadussõjas,

lõpetas Kõrgema Sõjakooli (1930), ülendati kolonelleitnandiks (1940). Oli Kaitseväe Ühendatud õppeasutuste alaline lektor. Sõjakooli Ohvitserideklassi ülem (1939). 1940. aastal võeti Punaarmeesse, langes vangi sakslaste kätte 1942. aastal ja seejärel jõudis Eestisse. Oli 1942. aastal Tartu politseipataljoni ülem. Osales Eesti kaitsmisel Punaarmee vastu. Pärast ägedaid lahinguid pääses Saksamaale aastal 1944. Arreteeriti aastal 1946 ning anti prantslaste poolt üle venelastele, millele järgnes vangistus 10 aastat Siberis. Pärast vabanemist töötas lihttöölisena. Ja veel. Juhan Vermeti abielu laulatati Urvaste kirikus (1918). Juhan ning tema vanemad isa Peeter ja ema Leena-Karoline on maetud Urvaste kalmistule. (Maetud: Kvartal 6).

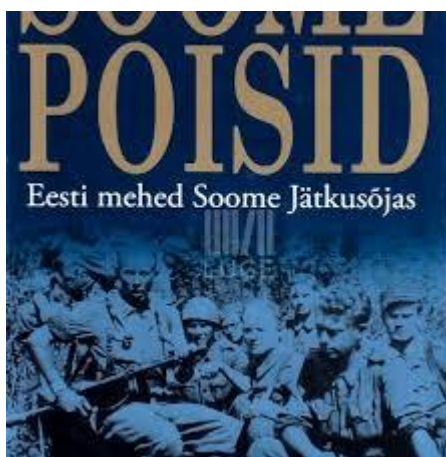
August Perv (01.07.1898-13.03.1986).
Sõjamees. Põllumees. Ühiskonnategelane.

Sündinud Vana-Hansi talus, Vaabina vallas, Võrumaal. Õppis Urvaste kihelkonnakoolis ja Väimela Põllutöökoolis. Võttis osa I maailmasõjast ja Vabadussõjast. Ühiskonnategelane, sh võttis osa mitmete seltside tegevusest. Oli Linnamäe Kindlustusseltsi esimees, Vaabina Piimaühisuse revisjonikomisjoni liige, Vaabina Tuletõrje juhatuse liige jms. Oli kodutalu Vana-Hansi peremees, talul 11 ha maad, metsa 3 ha, kariloomi 5, hobuseid 1 jne. Erudeeritud, paljude huvialadega isiksus. (Maetud: Kvartal 3).

Erich Reinumägi (22.04.1905-28.09.1992).
Kaadrisõjaväelane. Leitnant.

Sündinud Linnamäe vallas, Võrumaal. 1941. aastal pages ta Punaarmeele ja astus Saksa sõjaväkke. Saksa okupatsiooni ajal põgenes Soome.

Astus Soome armeesse 17.01.1944. aastal, kus sai haavata. Tuli Eestisse 19. augustil 1944. aastal. ning võitles Tartu rindel. Sõja lõpul läks Saksamaale, kust läbi Kanada USA-sse. Oli metsatöoline ja automehaanik. Naasis Eestisse 26.06.1992. aastal, haigestus ja mõne kuu pärast suri. (Maetud: Kvartal 6).

Olav-Johannes Marits (27.09.1925-27.12.2016).
Soomepoiss. Põllumajandustöötaja.
Teadlane.

Sündis Möldre talus, Vastse-Antsla vallas, Urvaste kihelkonnas, Võrumaal. Õppis Valga gümnaasiumis. Võitles vabatahtlikuna Soome poolel (21.06-19.08.1944) Viiburi lähel ja Vuoksi jõel.

Soomepoistest on tehtud mitmeid uuringuid. Nn soomepoisid olid peaaesjalikult 1939 - 1940 Soome põgenenud mehed, võtsid vabatahtlikuna osa lahingutegevusest. 1944. aasta augustis oli neil võimalus naasta Eestisse, mida paljud ka kasutasid.

Olav Marits mobiliseeriti Punaarmeesse oktoobris 1944, saadeti tööpataljoni, kust vabanes aprillis 1948. Lõpetas Antsla Põllumajandustehnikumi aastal 1951, töötas seejärel põllumajanduses mitmetel ametikohtadel (agronoomina, zootehnikuna, majandi direktori asetäitjana) ning lõpetas Eesti Põllumajanduse Akadeemia aastal 1960. Kaitses teaduste kandidaadi kraadi aastal 1975. Eesti Kongressi saadik. Autasu: Soome Valge Roosi I kl medal (2015). (Maetud: Kvartal 2).

Eesti vabadusristi kavaleride hauad Urvaste kalmistul:

- **Peeter Aljes** (24.07.1897-07.10. 1919) VR II/3. (Kv 4).
- **August Kangro** (04.08.1894-07.05.1922) VR I/3. (Kv 4).
- **August Mandel** (15.01.1895-13.10.1980) VR II/3. (Kv 6).
- **Juhan Müllerson** (24.06.1870-10.11.1942) VR I/2. (Kv 7).
- **Karl Rajatamm** (10.03.1893-30.10.1980) VR II/3. (Kv 4).
- **Juhan Ruus** (14.06.1892-25.03.1980) VR II/3. (Kv 2).
- **Karl Sö(ö)de** (16.07.1898-05.03.1923) VR II/3. (Kv 4).

Peeter Aljes

August Kangro

August Mandel

Juhan Müllerson

Karl Rajatamm

Juhan Ruus

Karl Sö(ö)de

A.Vabadussõjas langenud:

- **Juhan Pill** (14.02.1899-04.11.1919). (Kv 5).
- **August Põder** (28.12.1899-19.04.1919). (Kv 5).
- **Karl Rosenthal** (28.01.1898- ... 1919). (Kv 5).
- **Valter Siide** (12.01.1900-28.04.1919). (Kv 5).
- **Jaan Silm** (14.05.1877-24.08.1919). (Kv 5).
- **Jaak Simm** (23.04.1878-20.03.1919). (Kv 5).
- **Karl Taal** (28.06.1889-13.04.1919). (Kv 5).
- **Peeter Treumuth** (15.08.1898-24.03.1919). (Kv 5).
- **Karl-Martin Unnojaan** (28.03.1888-31.08.1919). (Kv 1).
- **August Uppin** (28.04.1900-25.04.1919). (Kv 7).
- **Jaan Kerge** (03.12.1888-27.12.1918). (Kv 4).
- **Karl-Gustav Kõiv** (20.12.1892-24.04.1919). (Kv 7).
- **Juhan Simson** (02.11.1892-11.03.1919). (Kv 7).
- **Juhan Si(i)ma** (02.08.1884-09.01.1919). (Kv 7).
- **Arnold Strandberg** (07.02.1895-11.03.1919). (Kv 4).
- **Jaan Jakobson** (13.09.1895-19.03.1919). (Kv 4).
- **Aleksander Brikker** (17.06.1893-24.07.1919). (Kv 4).
- **Peeter Aljes** (24.07.1897-07.10.1919). (Kv 4).
- **August Millerson** (25.11.1886-27.07.1922). (Kv 4).
- **Ants Reivart** (04.04.1886-25.02.1920). (Haavatud). (Kv 4).

B.Terrori (mõrvatud) ja sõjategevuse ohvrid:

- **Tullio Lindsaar** (25.12.1924-05.07.1941).
Koolipoiss, Eesti lipu märter. (Maetud: Kv 5).
- **Nikolai Pruuli** (05.10.1878-14.01.1919). (Kv 4).
- **Kristjan Rägo** (01.05.1868-14.01.1919). (Kv 4).
- **Mihkel Milk** (05.04.1875-27.01.1919). (Kv 4).
- **Karl Perv** (06.04.1872-01.02.1919). (Kv 4).
- **Jaan Sibol** (20.02.1884-01.02.1919). (Kv 4).
- **August Tuburg** (Duberg) (17.02.1895-28.04.1919). (Kv 4).
- **Julius Holstein** (26.01.1895-04.05.1919). (Kv 4).
- **Karl-Gustav Haller** (21.08.1890-19.04.1919). (Kv 4).

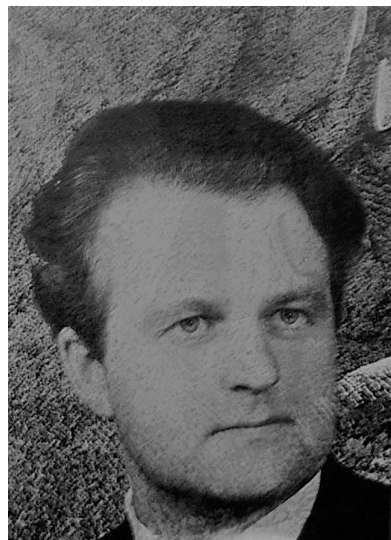
Urvaste kihelkonnast pärit Vabadussõjas langenute nimed on kirjas Antsla Vabadussambal. Tähelepanu: jälgige eelnevat teksti, sest osa langenuid maetud Urvaste kalmistule, osa aga ka mujale.

Antsla Vabadussammas (koos langenute nimedega)

Vabadussammas avati 27. augustil 1925. aastal (skulptoriks Juhan Raudsepp), kuid lõhuti punavõimude poolt augustis 1945. aastal. Seoses Eesti taasiseseisvumisega taastati sammas esialgsel kujul ja pidulikult taasavati 22. juunil 1993. aastal.

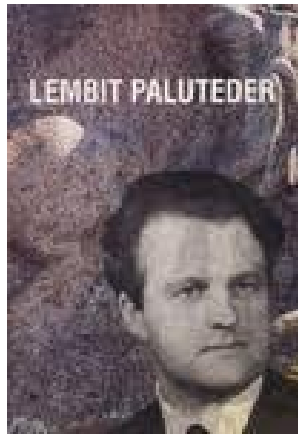
Eestluse kestuse ja jätkusuutlikkuse tagamise eest

Lembit Paluteder (09.06.1927-19.10.1995).
Eesti tuntum skulptor.

Sündinud Tasatse talus, Urvaste vallas, Võrumaal. Koduloolase Heljo Saare juhendamisel on koostatud kohalikust skulptorist monograafia. Tema tööde hulgas on 1905.a. revolutsiooni ohvrite mälestusmärk Tallinnas, mitmed hauamonumendid ning Marie Heibergi büst.

Lembit Paluteder oli toona tuntud innuka eestvedajana oma kodukandi, Urvaste kihelkonna kunsti mitmete ettevõtmistega. Hauaplatsil on nägus sammas, plats alati hooldatud ja talendi meenutuseks austajate lilled. (Maetud: Kvartal 8).

Luuletaja Marie Heibergi büst on tema üks õnnestunumaid töid. Taies asub Urvaste kirikuaias.

Aksel Kersna (13.09.1920-01.06.1986).

Raskejõustiklane, spordipedagoog ja haridustegelane.
Teeneline õpetaja.

Sündinud Mällätiigi talus, Rõuge kihelkonnas, Võrumaal. Aksel Kersna lõpetas Tallinna kehakultuuri tehnikumi (1951) ja Leningradi Lesgafti KKI. Võitnud arvukalt medaleid Eesti meistrivõistlustelt. Töötas õpetajana mitmes koolis (sh Kurenurmes), hiljem Antsla Gümnaasiumis direktorina.

On olnud mitmete väljapaistvate sportlaste esimene treener. Igal aastal korraldatakse traditsioonilisi Aksel Kersna mälestusvõistlusi kergejõustikus. Tema mälestuspink asub kooli esisel platsil. Kalmistul maakivi, kus nimi ja eludaatumid.

Aksel Kersna poeg Vahur Kersna on tuntud eesti teleajakirjanik. Vahuri kirjutatud mälestusraamatust võib lugeda isa elukäigust lapsepõlvkodus Hännike külas, aga samuti kauaaegsest tööst Antsla Gümnaasiumis. (Maetud: Kvartal 4).

Johannes Rööp (27.06.1896-29.10.1985).

Haridustegelane ja muusikaelu edendaja. Töötanud direktorina Vaabina Peebu koolis ja Urvaste koolis.

Sündinud Murikatsil, Kärstna mõisapiirkonnas, Viljandimaal. Kooliteed alustas Riidaja vallakoolis ja seejärel õppis Tartu

Õpetajate Seminaris. Enne Võrumaale tulekut töötas Johannes Rööp Mulgimaal Kärstna koolis koos luuletaja ja õpetaja Hendrik Adamsoniga (1891-1946). Adamson oli Eesti Kirjanike Liidu liige (legendaarse luuletuse "Mulgimaa" autor) ning aastaid Kärstna kooli direktor. Hendrik Adamsoni loominguline mõju Johannes Rööbile oli suur ning nad suhtlesid kuni kirjaniku lahkumiseni.

Peeter Rööp Mälestuspink suurmehele

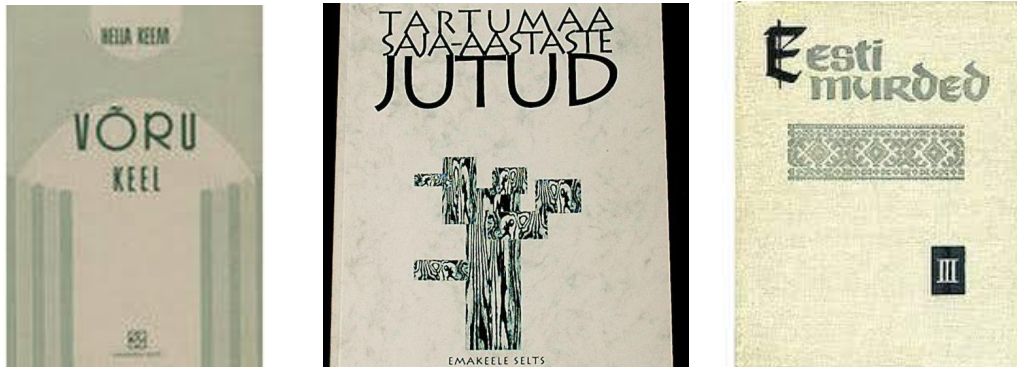
Johannes Rööp on tuntud eesti koorijuhi ja muusikapedagoogi Karin Rööbi, Vaike Uibopuu (sünd Rööp) ning muusiku ja meistersportlase **Peeter Rööbi** (16.04.1944-29.11.2019) isa. Johannes Rööp pärast Vaabinas ja Urvastes elamist ja töötamist elas pensionipõlves Vastse-Roosas. (Johannes ja Peeter maetud: Kvartal 2, C-63).

Hella Keem (06.09.1915-27.12.1997).

Eesti keeleteadlane ja murdeuurija. (Vabadusvõitleja Harald Keemi õde).

Hella Keemi sünnikodu asus Vaabina mõisa asunduses, Võrumaal. 1936ndal aastal asus ta õppima Tartu Ülikooli. Represseeritud punavõimude poolt. Aastatel 1957-1993 töötas ta Eesti Teaduste Akadeemia Keele ja Kirjanduse Instituudis laborandina (sisuliselt teadurina).

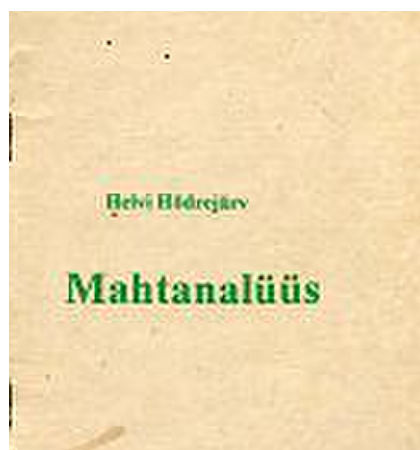

Hella Keem on välitöödel kogunud ja vormistanud 229615 sõna- ja kohanimesedelit ning 3930 lehekülge murdeteksti, sh väljaspool Eesti piire, aga samuti rahvalaulud jms - see Hella Keemi gigantne töö ei vaja paljusõnalisust. Paistis silma väga hea suhtlemisoskusega. (Maetud: Kvartal 5).

Helvi Hödrejäv (Pärtelpoeg) (17.02.1931-25.02.2021).
Õppejõud ja teadlane.

Sündinud Tallinnas. Lõpetanud Tallinna Polütehnilise Instituudi (praegu Tallinna Tehnikaülikool) 1954ndal aastal. Töötanud Eesti Teaduste Akadeemia keemiainstituudis. Teaduskraad (PhD) keemia alal. Õppejõud, dotsent ja õppetooli juhataja. Töötanud Tallinna Tehnikaülikoolis ja Tallinna Ülikoolis. Paljude publikatsioonide autor (110 nimetust).

Helvi abikaasa **Ulrich Hõdrejärvi** (25.08.1927-02.10.2005) oli Tallinna Tehnikaülikooli teadur. Mõlemad maetud Urvaste kalmistule. (Maetud: Kvartal 6, C-5).

Harri Neem (10.06.1917-29.09.2011).
Suusataja, kergejõustiklane ja sporditegelane.
Võru linna aukodanik.

Sündinud Urvaste vallas, Võrumaal. Lõpetas Urvaste algkooli ja õppis Võru gümnaasiumis. Sportlasena võitnud arvukalt medaleid ja autasusid mitmesugustel spordivõistlustel. Heasoovlik ja abivalmis, eriti noorsportlaste suhtes.

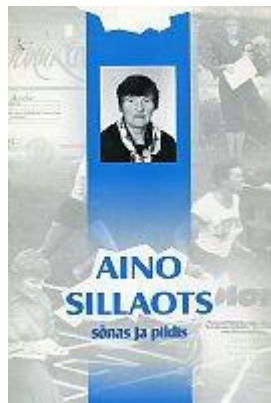

Spordi populariseerimise ja spordielu edendamise eest ning seoses 100nda sünniaastapäevaga avati Haanjas talle mälestuspink. (Maetud: Kvartal 2).

Aino Sillaots (17.02.1935-22.11.2016).
Kergejõustiklane ja spordipedagoog. Austuse märk.
Põltsamaa linna aukodanik.

Sündinud Antslas, Võrumaal ja lõpetanud samas keskkooli (1954). Alustas treeninguid Aksel Kersna juhendamisel. Lõpetanud Tartu Ülikooli kehakultuuriteaduskonna (1958). Võitnud arvukalt auhindu Eestis (sh Eesti noorte meister kettaheites ja viievõistluses), peale selle EM tõkkejooksus pronksmedali (1995). Võistelnud Eestis ja mujal ka veteranide klassis ning saanud auhinnalisi kohti. Aino Sillaotsa treener oli Fred Kudu.

Aino Sillaotsast ilmunud tutvustav brošüür. Aino abikaasa **Paul Sillaots** (1934-2008) oli sportlane (raskejõustiklane) ja spordiorganisaator. (Maetud: Kvartal 2).

Julius Perv (18.09.1902-05.12.1962).
Ehitustehnik. Koolide jt tähtsate hoonete
projektide autor.

Oli tehnikumiharidusega ehitustehnik-arhitekt, muuhulgas Kurenurme kooli projekti autor. Julius Perv osales omakaitstes. Elas Laaneotsa talus, Lepistu vallas, Võrumaal. Peres naine (Helmi) ja tütar (Juta). Sealt ta ka arreteeriti punavõimude poolt 21.03.1944. aastal. Oli asumisel Krasnojarski krais, kust vabanes 19.04.1956. aastal. Ta on August Perve vend ning nende isa Märt Perv on samuti maetud Urvaste kalmistule. (Maetud: Kvartal 3).

Arnold Kask (07.09.1922-26.05.2014).

Antsla Kutsekooli direktor.

Teeneline õpetaja.

Sündinud Sadalas, talupidaja perekonnas. Õppinud Sadala koolis ja Jäneda põllumajandustehnikumis. Lõpetanud Eesti Maaülikooli. Nii praktikas, kui ka teaduses põllumajandusele pühendunud isik. Töötanud aastaid edukalt Antsla Kutsekoolis, mille eest antud mitmeid autasusid. (Maetud: Kvartal 3).

Uno Veri (28.11.1928-15.02.2003).

Kurenurme kooli kauaaegne õpetaja. Koduloohuviline.

Haridustegelase ja koduloolase Karl Veri vend.

Uno Veri sündis Aitsaare asunduses, Hummulis, Helme kihelkonnas, Valgemaal. Keskhariiduse omandas Tõrva Keskkoolis, õppis ka Tartu Ülikoolis (jäi pooleli). Hiljem tegeles pidevalt enesetäiendamisega. Oli universaalsete teadmistega, so õpetas nii reaali-, kui ka humanitaaraineid.

Uno Veri abikaasa pedagog Asta Veri on töötanud kaua aega Kurenurme koolis põhiliselt bioloogiaõpetajana. Tal olid suured teened koolile eeskujuliku katseaia väljaarendamisel. Samuti on Asta Veril teened Kurenurme kooli ajaloo talletamisel. (Uno Veri maetud: Kvartal 4, D-43).

Arni Saarman (11.11.1941-21.10.2008).

Haridustegelane. Kuldre kooli pikaajaline direktor.

Sündinud Kuldre külas, Urvaste kihelkonnas, Võrumaal. Ta töötas Kuldre kooli direktorina 17 aastat, olles seega kooli üks pikaajalisem direktor. Lõpetas Antsla Keskkooli, Maaülikooli ning õppis Tartu Ülikoolis.

Tema õlul lasus toona Kuldre kooli uue õppehoone ja õppeprotsessi kohandamine kaasaegsele tingimustele. Tegeles pidevalt enesetäiendamisega. Antsla Gümnaasium hindas Arni Saarmani kui edukat kooli vilistlast. Temast kui võimekast, töökast ja tasakaalukast direktorist räägiti palju head. (Maetud: Kvartal 4).

C. Isiksused mitmelt erialalt:

a.Koolidirektorid:

Peeter Tootsen

(11.04.1857-08.04.1933).

Pedagoog. Õpetajate Seminari haridusega (Sõmerpalu koolides esimene). Kauaaegne Sõmerpalu Prassi algkooli juhataja, töötas selles koolis vaheaegadega 1879-1925. (Kv 2).

- **Eduard Venda** (Feldveber) (24.01.1884-02.06.1967).
Pedagoog. Sõmerpalu (Osula) algkooli juhataja aastatel 1926-1944. Represseeritud (10 a Permi laagris). (Kv 6).

Eduard Venda

August Reinumägi

Leonhard Käis

August Solman

Johannes Roon

Olev Arop

- **August Reinumägi** (17.09.1887-23.12.1944). Pedagoog. Kauaaegne Linnamäe kooli direktor. (Kv 6).
- **Leonhard Käis** (03.11.1930-05.01.1995). Pedagoog. Õpetaja Urvaste koolis. (kv 3).
- **August Solman** (12.02.1887-12.05.1916). Pedagoog. Urvaste kooli esimene direktor. (Kv 6).
- **Johannes Roon** (28.02.1930-15.02.1995). Pedagoog. Kuigatsi kooli direktor. Õpetaja Urvaste ja Kuldre koolis. (Kv 4).
- **Olev Arop** (06.02.1930-02.02.1992). Pedagoog, sh Vaabina kooli direktor. Ühiskonnategelane. (Kv 1).
- **Ülo Raimund Noorväli** (13.06.1927-18.12.1988). Pedagoog. Kuldre kooli kauaaegne direktor. (Kv 2).
- **Aleksander Veedler** (Vedler) (26.05.1846-29.11. 1937). Pedagoog. Koolijuhataja Vaabinas ja mujal. Muusika- ja ühiskonnategelane. (Kv 2).

b.Kooliõpetajad:

Antsla Õpetajate Ühingu ja Võrumaa Õpetajate Liidu järelhüüe lahkunud õpetajale.

- **Arnold Salumaa** (27.05.1901-24.07.1938). Pedagoog. Õpetaja Urvaste koolis. (Kv 7).
- **Väino Lindsaar** (30.07.1922-27.11.2011). Pedagoog. Õpetaja Linnamäe koolis. (Kv 5).
- **Salme Siska** (06.02.1930-22.06.2006). Pedagoog. Õpetaja Linnamäe koolis. (Kv 8).
- **Madelaine Tokko** (02.01.1933-04.03.2005). Pedagoog. Õpetaja Vaabina koolis. (Kv 3).

- **Adele Käis** (17.11.1932-21.01.2019). Pedagoog. Õpetaja Vaabina koolis. (Kv 3).
- **Lydia Saaremets** (09.09.1906-14.06.1987). Pedagoog. Õpetaja Kurenurmes ja mujal. (Kv 7).
- **Eha Roon** (16.04.1921-11.07.2010). Pedagoog. Kauaaegne õpetaja Kuldre koolis. (Kv 4).
- **Helene Kaska** (17.09.1905-22.01.1974). Pedagoog. Õpetaja Kurenurme koolis. (Valdas vabalt saksa keelt). (Kv 2).
- **Karl Patte** (15.05.1917-28.05.1977). Pedagoog. Õpetaja Antsla Keskkoolis. (Võitles Eesti eest bolševismi vastu). (Kv 4).

Eha Roon Helene Kaska Karl Patte Eha-Elise Käis

- **Eha-Elise Käis** (19.06.1930-24.08.2012). Pedagoog. Õpetaja Urvaste koolis. (Kv 3).
- **Tatjana Fedorina** (10.08.1936-05.08.2019). Pedagoog. Õpetaja Urvaste koolis. (Kv 4).
- **Arnold Saar** (27.08.1915-19.03.1988). Pedagoog. Õpetaja Urvaste koolis. (Kv 5).

c.Tuntud põllumajandustöötajad:

- **Alvar Gustav Köller** (26.09.1934-21.06.2020). Põllumajandustöötaja. Teeneline agronoom (1978). Kodukandi Urvaste "raudvara" Taasiseseisvunud Eestis. (Kv 4).

- **Evi-Mai Noorväli** (26.12.1935-18.07.2018).
Põllumajandustöötaja. Teeneline zootehnik. (Kv 2).
- **Eduard Tee** (12.05.1923-21.04.2010).
Põllumajandustöötaja. N.Liidu rahvasaadik. Sotsialistliku
töö kangeline jt autasud. (Kv 2).
- **Tõnu Pormeister** (14.10.1941-12.12.1997).
Peaagronoom. Teeneline põllumajandustöötaja. (Kv 4).
- **Mall Kallion** (07.02.1936-04.12.2017).
Põllumajandustöötaja. N.Liidu rahvasaadik. (kv 1).
- **Karl Pakler** (Bakler) (02.10.1907-15.02.1969).
Majandijuht. Erich Reinumägi (Bakler) vend. (Kv 6).
- **Enno Villemson** (14.07.1940-03.08.1994).
Mehhanisaator. Omas riiklikku autasu. (Kv 4).

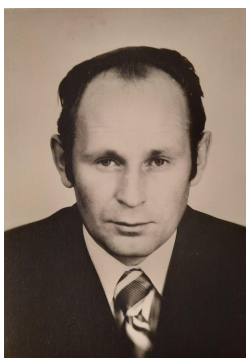
Aivar Kõller

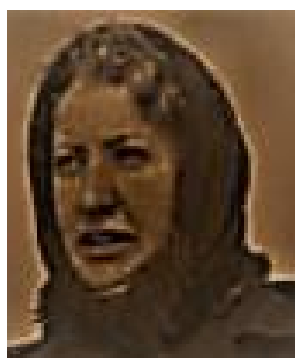
Evi-Mai Noorväli

Eduard Tee

Tõnu Pormeister

Mall Kallion

Karl Pakler

Enno Villemson

- **Karla Rist** (15.09.1925-28.08.1976). Majandijuht.
Autasustatud Tööpunalipu ja Lenini ordeniga. (Kv 1).

d.Teised tuntud isiksused:

- **Eduard Viirok** (13.03.1903-27.07.1937). Dendroloog. Töötas Tartu Ülikoolis ja mujal. (Kv 1).
- **Bernhard Maarits** (21.02.1918-08.08.2001). Tartu Kliinilise Haigla arst. Teadustöötaja. (Kv 2).
- **Karl Kurrikoff** (25.03.1838-27.01.1870). Valla- ja kirikutegelane. (Kv 8).
- **Karl Pikk** (23.03.1909-24.09.1962). Talunik. Osales II maailmasõjas (Eesti laskurkorpuses). Sai haavata Sõrve lahingus. (Kv 5).

Eduard Viirok

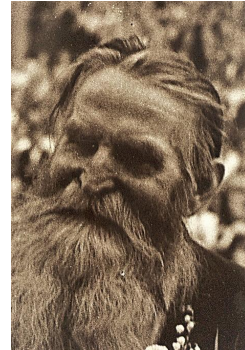
Bernhard Maarits

Karl Kurrikoff

Karl Pikk

Richard Rinken

- **Richard Rinken** (25.02.1896-17.06.1979). Kultuuritegelane. Üldlaulupeo (1969) vanim, 50ne aastase kogemusega Linnamäe segakoori laulja. (Kv 6).

- **Walter Ewald August Jacobsen** (25.10.1886-10.11.1935). Muusik. Klaveriõpetaja (õppinud Peterburi konservatooriumis). Töötanud Tartus muusikaõpetajana, sh konservatooriumis. Maetud Urvaste kalmistule oma isa August Georgi ja ema Elvine Marie juurde. (Kv 8).

- **Peeter Albreht** (28.12.1877-21.08.1933). Tuntud põllumees ja seltskonnategelane. (Kv 6).
- **Jaan Kasvand** (30.11.1868-05.01.1938). Ärimees. Esimesi kinnisvara omanikke Antslas. Tuletõrje seltsi asutajaliige. Abikaasat hüüti *Antsla emaks*. (Kv 6).
- **Aino Ehala Reinumägi** (Bakler) (13.01.1921-06.04.2006). Põllutöölaine. Reprsseeritud (abistas metsavendi). Karistus: 8a Dubravlag, Mordva ANSV. (Kv 6).
- **Kalev Siska** (15.12.1927-03.12.2006). Arst. (Kv 8).
- **Kalju Tokko** (13.02.1933-13.03.1992). Majandusjuhataja Lusti koolis. (Kv 3).
- **Alli Antsov** (13.10.1938-12.10.2019). Kultuuritegelane. Linnamäe raamatukogu juhataja. (Kv 5).
- **Leili Tell** (20.06.1948-09.11.2007). Omavalitsustegelane (vallavalitsuse pearaamatupidaja). (Kv 6).

D. Kirikutegelased Urvastes:

- **Heinrich Vick** (15.07.1725-28.08.1795), (ametis 1751-1795). (Kv 6).
- **Friedrich Gottlieb Moritz** (praost). (Kv 8). (31.10.1769-19.07.1833), (ametis 1795-1833).
- **Reinhold Gutglück** (24.05.1796-20.06.1867), (ametis 1834-1867). Eesti soost kirikuõpetaja. (Kv 8).
- **Carl Gustav Stein** (25.07.1867-28.05.1902). Pastor. Õpetatud Eesti Seltsi liige. (Kv 8).
- **August Nahksep** (04.10.1877-15.07.1930). Antsla Palvemaja rajaja. Vennastekoguduse juht. (Kv 1).

Reinhold Gutglück

Carl Gustav Stein

August Nahksep

Urvastesse on maetud kolm tuntud ärkamisliikumise edendajat. **Johann Christian Quandt** (29.11.1704-... 03.1750) - tema ajal algas Urvastes usuline ärkamine, algul küll pietistlikus vaimus. Tema abiline **Koljo Adam** (... 1683-06.07.1759) oli talupoeg, köster, kirjamees, illustraator ja hernhuutluse vennastekoguduse liikumise üks algataja Lõuna-Eestis. **Mango Hans** ehk Hans Thal (... 1713-11.07.1780) oli köster, kihelkonna koolmeister ja kirjamees. Eestindas vennastekoguduse laule ja pietistlikke teoseid.

Mälestuskivi Urvaste köstrikooli
 avamise aastapäevaks. Kooli rajaja
 oli pastor **Matthias Lithander** (1688).

Köstrid:

- **Georg Põdderson** (02.10.1822-08.08.1899).
 (Kv 8).
- **Jaan Wassil** (01.10.1869-20.08.1930). (Kv 8).
- **Jaan Allikvee** (26.08.1910-19.12.1987). (Kv 7).

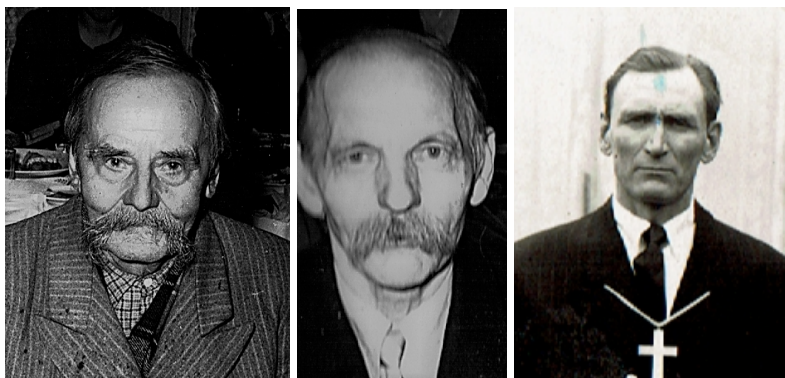
Jaan Wassil

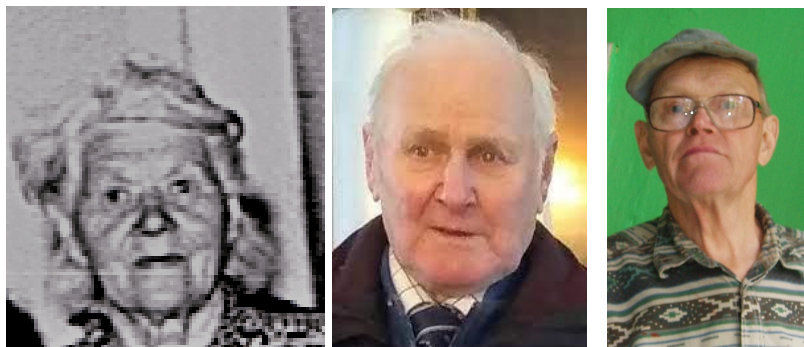
Jaan Allikvee

Koguduse juhatuse esimehed:

- **Ernst-Gustav Keller** (10.09.1896-11.05.1962). (Kv 4).
- **Jaan Hainas** (05.02.1881-17.02.1966). (Kv 1).
- **Karl Sinimets** (04.01.1883-01.11.1975). (Kv 1).
- **Evald Potter** (21.02.1913-04.08.1990). (Kv 2).
- **Senta Skiller** (18.10.1912-06.07.1995). (Kv 7).
- **Robert Potter** (07.07.1941-28.02.2020). (Kv 1).
- **Juhan Kannimäe** (27.02.1937-22.04.2018). (Kv 6).

Jaan Hainas Karl Sinimets Evald Potter

Senta Skiller Robert Potter Juhan Kannimäe

ooo

Urvaste kalmistul asub Staël von Holsteini kabel.
Ajaloomelestis. Selle Vestfaalist pärit baltisaksa aadlisuguvõsa uurimine on iseseisev teema, mistõttu järgnevalt vaid paar lauset.

Stael von Holsteini kabel. Parun Wilhelm Fromhold Staël von Holstein ja parun Reinhold Wilhelm Staël von Holstein.

Vana-Antsla mõis kuulus teiste mõisate hulgas parun **Wilhelm Fromhold Staël von Holsteinile** (1804-1883). 19. sajandi teisel poolel kuulus Vana-Antsla mõis Staël von Holsteinidele, mil valmis ka kabel Urvaste kalmistule (1880).

Parun **Reinhold Wilhelm Staël von Holstein** (1846-1907) oli Liivimaa maanõunik ja Vastse-Antsla mõisnik. Ehitas Vastse-Antslasse uhke härrastemaja.

Urvaste mõisa kalmistule on maetud väga tuntud inimesi, sh Reinhold Johann Ludwig von Samson-Himmelstjerna ja Hermann Claudius Samson von Himmelstjerna. Samson-Himmelsternide vana adlisuguvõsa on pärit Madalmaadest. Suguvõsa kalmistu asub (*Matusemäel*) endise mõisahoone läheduses, Ruhingu külas, Antsla vallas.

Reinhold Johann Ludwig von Samson-Himmelstjerna (1778-1858). Jurist. Tartu Ülikooli auliige.

Tõstatas Liivimaa talurahva orjusest vabastamise küsimuse, kirjutas seaduse projekti, viis selle läbi maapäeval ning hankis tsaari kinnituse (1819). Kuulus tsaari isikliku kantselei koosseisu.

Omas õigusteaduse ja -ajaloo valdkonnas kirjutisi. Tegi inglise, kreeka ja teistest keeltest tõlketöid ilukirjanduse alal. Kirjutas luuletusi, milles oli ka Urvaste motiiv. Oli Urvaste mõisa omanik aastatel 1827-1830.

Suguvõsa kalmistule on veel maetud **Hermann Claudius Samson von Himmelstjerna** (29.09.1826-20.01.1908). Urvaste mõisa omanik. Väga mitmete huvialadega isiksus: mõisnik, insener, poliitik, luuletaja, tõlkija jne. Oli paljude Liivimaa organisatsioonides juhtivatel kohtadel ning Tapa-Tartu raudtee ehitaja.

ooo

Ühest tähelepanu väärivast seigast. Paljud Urvaste kihelkonna piirides sündinud, elanud ja töötanud (hiljem ka mujal) tuntud isikud on maetud mitte Urvaste, vaid Antsla, Kraavi, Osula, Kaika, Karula, aga ka Tallinna, Tartu, Võru jt kalmistutele. On neid, kes on hukatud NKVD poolt Venemaa koonduslaagrites jne. Ühtegi isikut pole unustatud, neid on uuritud ja andmed talletatud mitmesugustes allikates.

Urvaste kalmistule on maetud ka veel mitmete **tuntud isikute vanemad**. Siia on maetud poedi Marie Heibergi vanemad, ema

Miina Heiberg ja isa Mihkel Heiberk, aga ka Marie vanavanemad. Edasi. Rahvusvahelise mainega teadusdoktori professor Elmar Halleri vanemad Kristjan ja Miina. Eesti poliitiku Vilja Savisaar-Toomasti isa Huno Laanaru. Professor Taimi Tulva isa Arnold Saarniit. Ajakirjanik ja kirjanik Jaan Elleni ema Emma Ellen ja isa Mats Tisler.

Urvaste kalmistul asub *Palvekivi*.

Taiese juures saab süüdata palveküünla ja teha rahaline annetus. Mõte selles, et oleks koht, kus saaks omaette jääda ja nii mälestada oma lähedasi. Palvekivi õnnistati 18. augustil 2019. aastal Urvaste koguduse õpetaja Üllar Salumetsa poolt.

000

Urvaste kalmistul asub **Teises maailmasõjas langenute ühishaud**. Kultuurimälestis. 1980.a. paigaldati marmortahvlid langenute nimedega.

Fakte Urvaste kalmistu möödanikust:

- 1772. aastal hakati praegusele kalmistule matma. (Pühitseti aastal 1799).
- 1833. aastast säilinud vanim hauatähis (praost Moritzale).
- 1867 20.06. - maeti esimene eesti soost kirikuõpetaja Reinhold Gutglück.
- 1880. aastal valmis Stael von Holsteini kabel.
- 1902 20.05. - maeti Carl Gustav Stein. Pastor. Õpetatud Eesti Seltsi liige.
- 1925 27.08. - avati Antslas Vabadussammas. (Taasavati 22.06.1993).
- 1932. aastal valmis peavärv, kolmeosaline kiviehitis.
- 1945. aastal Harri Kõivisto teatas, et sõja ajal on läinud kaduma kalmisturaamatud.
- 1947/48. aastal Ernst Keller koos poja Aivariga koostasid kalmistuplaani.
- 1950 01 01 - võõrandati Urvaste kalmistu. Urvaste vallavalitsuse korralduse nr 14 31.05.1994 alusel tagastati kalmistu kogudusele, millega taastati endine olukord.

- 1960 9.06. - esimene ilmalik matus (Ed Sööde).
- 1988. aastal paigaldati mälestuskivi köstrikooli avamise 300ndaks aastapäevaks.
- 1993 13.11. - maeti teadaolev vanim inimene (Emma Peterson 104 a ja 3 k).
- 1997 17.06. - kinnitati Urvaste kalmistu ajaloomälestiseks ja ka Teises maailmasõjas hukkunute ühishaud ajaloomälestiseks
- 1999. aastal valmis digitaalne kalmistukaart.
- 2000 - Stael von Holsteini kabel sai uue katuse.
- 2002.a. novembris hakati väljastama matuseplatsi raamatuid. Kellel olid sõjaeelsed, need vahetati uute vastu välja.
- 2015. aastal ehitati veetrass tiigist kalmistule.
- 2019.aastal korrastati kalmistuparklad.
- 2019 18.08. - avati kalmistul *Palvekivi*.
- 2021. aastal Urvaste kalmistu liitus HAUDI'ga. Portaalist saab otsida oma lähedaste matmispaiku ja suhelda teiste kalmistutega.

Pöördumine. Koostaja on tänulik kõigile, kes oma mälestuste ja isikliku arhiivi materjalidega aitasid seda üllitist kokku panna. Aitäh ennekõike Üllar Salumetsale /raamatu idee autor/, Heljo Saarele. Evar Saarele, Priit Raudsepale, Indrek Võpsule, Vaike Uibopuule jt koduloohuvilisele.

Allikad:

-
- Eesti Vabadusristi kavaleride hauad Eestimaa kalmistutel. Eesti Vabadusvõitlejate Liit. Tartu, 2017, 68 lk.
- Urvaste 600aastane kirik. Koostaja Üllar Salumets. Sõnasepp, 2013, lk 82.
- Sõmmõrpalu vallakoolid. Osula kool. Koostaja Heljo Saar. AS Võru Täht, 2012, 456 lk.
- Keskkoolist gümnaasiumiks. 55 aastat Antsla koolielu. Koostaja Heimar Kool. Antsla, 2000, 141 lk.
- Kurenurme kooli ajaloost. Koostaja Heilika Sendik. Võru Kesklinna Gümnaasium. 2006, 47 lk. (Käsikiri).
- Metsast leitud kirik. Urvastõ kohapärimus. Koostanud Valdo Valper. Tartu, 2010, 249 lk.
- Teatmeteosed, ENE, EE jt. Vikipeedia. Otsingumootorid internetis. Geni. Mitmed Urvaste kirikuraamatud.
- Isiklikud arhiivid (sh isikute fotod, kommentaarid vms).

101 famous persons buried on the Urvaste cemetery

Summary

The survey covers well-known people from many walks of life, including educators, agricultural workers, church figures, the military and others. Special attention has been paid to those who took part in the Estonian War of Independence and the victims of terror. The importance of research lies in the learning about the history of the parish.

Lisa 1. Pildigalerii.

Juhan Müllerson

Juhan Vermet

Peeter Aljes

Karl Ruus

Karl Rajatamm

Karl Sö(ö)de

August Mandel

August Kangro

Erich Reinumägi

Olav-Johannes Marits

Arnold Kask

Bernhard Maarits

Wilhelm Fromhold
Staël von Holstein

Reinhold Wilhelm
Staël von Holstein

Reinhold
Gutglück

Reinhold von Samson-
Himmelstjerna

Aino Sillaots

Aksel Kersna

Harri Neem

Lembit Paluteder

Johannes Rööp (ja Robert Kannuke)

August Perv

Julius Perv

Hella Keem

Helvi Hödrejäv

Arni Saarman

Uno Veri

Carl Gustav Stein

Jaan Wassil

Eduard Tee

Mall Kallion

Peeter Tootsen

August Reinumägi

August Solman

Eduard Venda

Johannes Roon

Karl Pakler

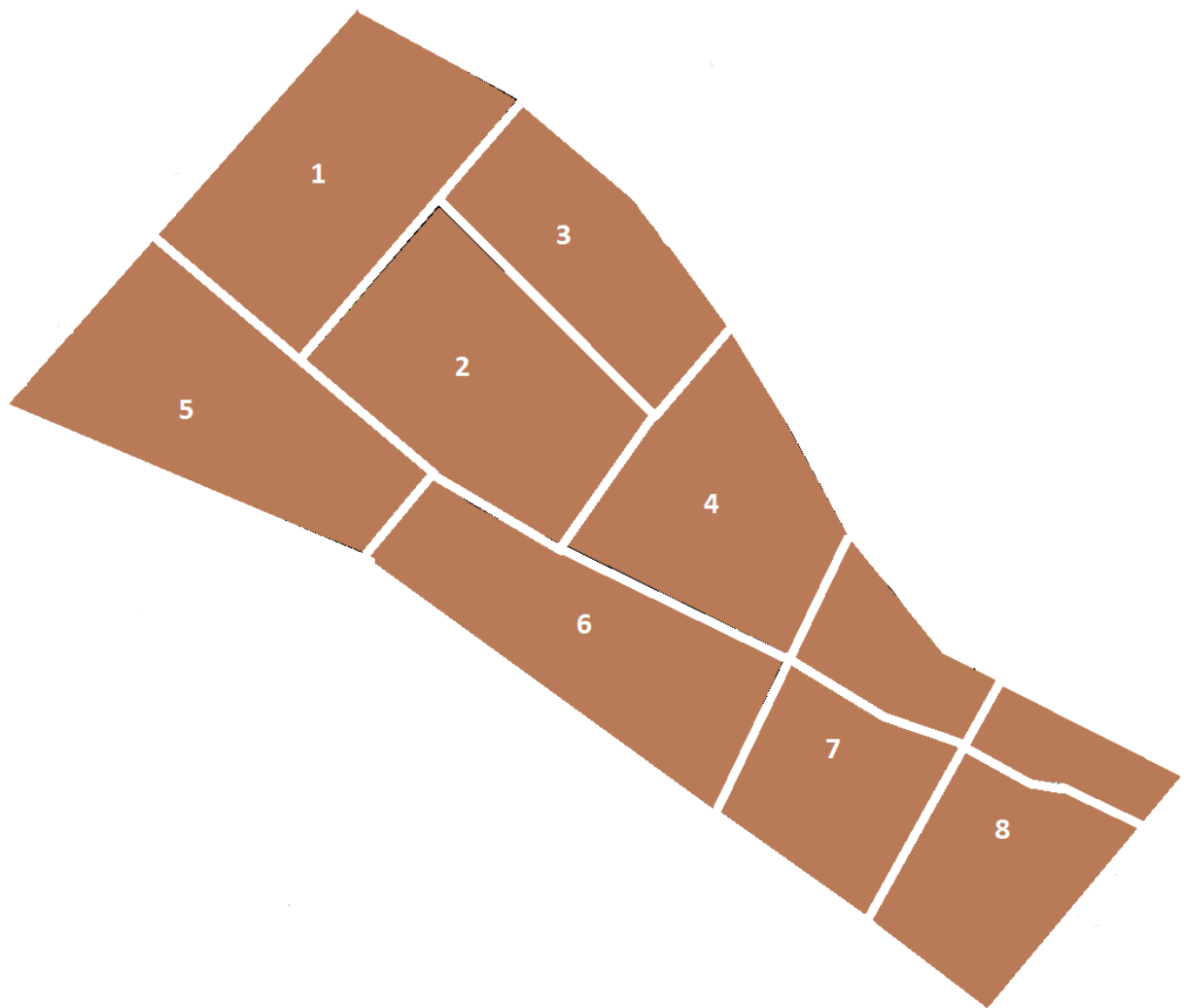

Tõnu Pormeister

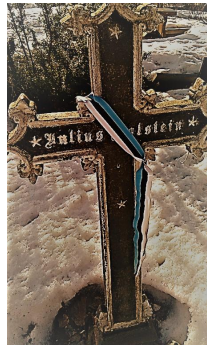

Olev Arop

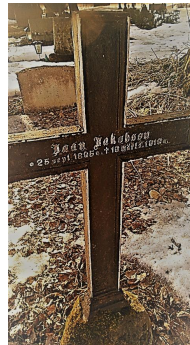
Lisa 2. Urvaste kalmistu plaan (kvartalite jaotusega).

Juhan Pill

Julius Holstein

Jaan Jakobson

Jaan Kerge

Paul Moorits

Traditsioon: *kalmuküünlad ja sinimustvalged linnid Eesti riigi sünni eest võidelnuile (vaatekatke kalmistule).*